

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 20 października 2010 r.

**Pani
Anna Klaudia Podsiadło
Dyrektor
Instytutu Polskiego w Paryżu**

KNO-4101-03-12/2010
P/10/070

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował realizację przez Instytut Polski w Paryżu (*Instytut*) zadań w zakresie promocji kultury polskiej w latach 2009-2010 (do 15 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 października 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Instytut zadań związanych z promocją kultury polskiej.

Formułując ocenę pozytywną, NIK uwzględniła zakres i różnorodność zrealizowanych przez Instytut działań na rzecz promocji kultury polskiej. Podjęte przez Instytut działania promocyjne obejmowały najważniejsze dziedziny kultury polskiej.

W latach 2009-2010 (do 15 września) Instytut na działalność programową wydatkował w przeliczeniu na PLN – łącznie 1.062,9 tys. zł, w tym w 2009 r. – 679 tys. zł, w 2010 r. (do 15 września) – 383,9 tys. zł. Koszty działalności programowej stanowiły odpowiednio 34% oraz 35,6% kosztów ogółem Instytutu.

W okresie objętym kontrolą Instytut zorganizował lub współorganizował 92 przedsięwzięcia, w tym 52 w 2009 r. oraz 40 w 2010 r. (do 15 września).

Pozytywna ocena wynika również z faktu prowadzenia przez Instytut atrakcyjnej i na bieżąco aktualizowanej strony internetowej, na której zamieszczane były informacje o realizowanych wydarzeniach kulturalnych.

Jednocześnie NIK zwraca uwagę, iż działalność promocyjna Instytutu była prowadzona głównie w mieście jego urzędowania, a tylko nieliczne przedsięwzięcia obejmowały także inne miasta francuskie (np. festiwal KINOPOLSKA).

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: niepełnej realizacji zadań przewidzianych w Regulaminie organizacyjnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych (MSZ), sporządzania planów i sprawozdań z działalności niezgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, niepoinformowania Ministerstwa Spraw Zagranicznych o realizacji wniosków wynikających z oceny rocznej Instytutu, sposobu prowadzenia ewidencji księgowej, a także nieopracowania przez Panią Dyrektor programu działania przed objęciem stanowiska.

1. W badanym okresie Instytut nie w pełni realizował zadania, wynikające z Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Instytut nie podejmował działań na rzecz promocji dorobku nauki polskiej i mających na celu wspieranie miejscowych środowisk naukowo-badawczych i edukacyjnych zajmujących się problematyką polską, mimo wskazania tych zadań w § 69 ust. 1 pkt. 1 i 5 Regulaminu organizacyjnego MSZ, nadanego zarządzeniem nr 8 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 24 marca 2009 r. (Dz. Urz. MSZ Nr 2, poz. 12, ze zm.) oraz § 78 ust. 1 pkt. 1 i 5 Regulaminu organizacyjnego MSZ, nadanego zarządzeniem nr 30 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 31 grudnia 2009 r. (Dz. Urz. MSZ Nr 7, poz. 111).

Ponadto Instytut nie uwzględnił w planach działalności projektów związanych z rocznicami: urodzin Juliusza Słowackiego (2009 r.) oraz bitwy pod Grunwaldem (2010 r.), mimo że przedmiotowe wydarzenia zostały wskazane jako priorytetowe w *Wytycznych dla placówek zagranicznych z zakresu dyplomacji publicznej i kulturalnej*, sporządzonych przez MSZ.

Należy wskazać, że zgodnie z § 34 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego MSZ z dnia 24 marca 2009 r. oraz § 36 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego MSZ z dnia 31 grudnia

2009 r., placówki zagraniczne uczestniczą w realizacji zadań Ministra Spraw Zagranicznych zgodnie z jego wytycznymi i poleceniami.

2. Instytut przygotował plan działalności na III kwartał 2010 r. niezgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia nr 19 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 31 maja 2010 r. w sprawie planowania, realizacji budżetu oraz sprawozdawczości placówek zagranicznych w części dotyczącej działalności w zakresie dyplomacji publicznej i kulturalnej (Dz. Urz. MSZ Nr 2, poz. 28).

Przedmiotowy plan nie uwzględniał projektów z dziedziny promocji polskiej nauki, edukacji, sportu, turystyki, języka polskiego, jak również działań związanych ze stroną internetową placówki.

3. Instytut sporządził sprawozdanie z działalności merytorycznej za 2009 r. niezgodnie ze schematem stanowiącym załącznik nr 6 do zarządzenia nr 47 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie planowania i sprawozdawczości w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, przedstawicielstwach dyplomatycznych, stałych przedstawicielstwach przy organizacjach międzynarodowych, urzędach konsularnych i instytutach polskich (Dz. Urz. MSZ z 2007 r. Nr 5, poz. 178, ze zm.).

Do powyższego sprawozdania nie dołączono aneksu, o którym mowa w pkt. 6 ww. załącznika nr 6, zawierającego m.in. pełny wykaz organizowanych imprez kulturalnych i inicjatyw dotyczących promocji wiedzy o Polsce, działań popularyzujących dorobek nauki polskiej oraz wykaz miejscowych uczestników działań promocyjnych.

Ponadto w sprawozdaniu (część czwarta) nie odniesiono się do działań w zakresie promocji dorobku nauki polskiej, a także popularyzacji języka polskiego, co było niezgodne z wymogiem określonym w pkt. 3 ww. załącznika nr 6.

4. W 2010 r. dyrektor Instytutu nie przygotował informacji o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków wynikających z oceny działalności placówki w 2009 r., dokonanej przez właściwy merytorycznie departament Ministerstwa Spraw Zagranicznych, pomimo obowiązku wynikającego z § 12 ust. 3 ww. zarządzenia nr 47 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 22 grudnia 1998 r.

Należy podkreślić, że w ww. ocenie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wskazało, że Instytut nie wyczerpuje w pełni możliwości przybliżenia społeczeństwu francuskiemu wiedzy o współczesnej Polsce w związku z nieinicjowaniem konkursów wiedzy o Polsce, konkursów na poświęconą problematyce polskiej pracę dyplomową, magisterską,

publikację naukową, artykuł prasowy, esej itd., nieorganizowaniem spotkań, wykładów i prezentacji, skierowanych do młodzieży szkolnej, studentów i organizacji pozarządowych.

5. W badanym okresie Instytut nie prowadził sprawozdawczości bieżącej i okresowej, obejmującej dane merytoryczne i finansowe dotyczące realizowanych projektów, w tym oceny efektywności (zawierające wartości wskaźników realizacji zadań), pomimo obowiązku określonego w § 5 pkt 15 *Wewnętrznego regulaminu organizacyjnego* Instytutu.

Należy dodać, iż w okresie od 1 czerwca do 15 września 2010 r. Instytut nie spełniał obowiązku niezwłocznego wprowadzania informacji na temat zrealizowanych przedsięwzięć promocyjnych do elektronicznej bazy aktywności placówek zagranicznych MSZ, o której mowa w § 12 ust. 5 ww. zarządzenia nr 19 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 31 maja 2010 r.

6. Ewidencja księgową Instytutu nie była prowadzona w sposób umożliwiający automatyczne przypisanie kosztów do zadań realizowanych przez Instytut.

Powyższe – w ocenie NIK – uniemożliwiało właściwą kalkulację i analizę kosztów jednostkowych zadań, jak również ustalenie faktycznych nakładów poniesionych przez Instytut w związku z realizacją pojedynczego wydarzenia artystycznego.

7. Dyrektor Instytutu nie sporządził programu działań, o którym mowa w § 7 ust. 1 zarządzenia nr 25 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie planowania i sprawozdawczości w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, przedstawicielstwach dyplomatycznych, stałych przedstawicielstwach przy organizacjach międzynarodowych, urzędach konsularnych i instytutach polskich (Dz. Urz. MSZ Nr 6, poz. 89).

Zgodnie z § 7 ust. 1 ww. zarządzenia, kierownik placówki sporządza program działania, będący dokumentem określającym cele jego misji i najważniejsze zadania, które zamierza podjąć podczas swojej kadencji, a także podstawowe metody i przedsięwzięcia służące osiągnięciu tych celów i realizacji podjętych zadań. Wstępny projekt programu działania – w świetle § 7 ust. 3 ww. zarządzenia – winien zostać przedłożony przez kandydata na kierownika placówki zagranicznej na trzy miesiące przed planowanym terminem wyjazdu, a ostateczna wersja programu - najpóźniej na trzy tygodnie przed planowanym wyjazdem na placówkę (§ 7 ust. 5 ww. zarządzenia).

Najwyższa Izba Kontroli przyjmuje do wiadomości złożone w trakcie kontroli wyjaśnienia, iż powodem dotychczasowego niesporządzenia programu w terminach określonych w ww. zarządzeniu była nominacja na stanowisko dyrektora Instytutu w trybie przyspieszonym.

Ponadto uwagi NIK dotyczą nieopracowania wieloletniego programu działalności Instytutu, uwzględniającego system monitoringu i ewaluacji skuteczności realizowanych działań na rzecz zbudowania pozytywnego wizerunku Polski. Stwierdzono, że Instytut realizuje zadania planowane w cyklu rocznym, które następnie są uszczegóławiane w planach kwartalnych. Natomiast nie został opracowany wieloletni program działalności Instytutu.

W ocenie NIK perspektywiczne planowanie działalności w zakresie dyplomacji publicznej i kulturalnej, polegające w szczególności na określaniu kierunków jej rozwoju, celów i wskaźników realizacji oraz diagnozowaniu obszarów problemowych, ma istotne znaczenie dla wypracowania spójnej i długofalowej polityki promocyjnej Polski.

Należy podkreślić, że – zgodnie z postanowieniami ww. Regulaminów organizacyjnych MSZ, obowiązujących w latach 2009-2010 (§ 34 ust. 2 pkt 1 i 2 Regulaminu z dnia 24 marca 2009 r. oraz § 36 ust. 2 pkt 1 i 2 Regulaminu z dnia 31 grudnia 2009 r.) – do zadań ogólnych placówek zagranicznych, w tym Instytutów Polskich, należało aktywne uczestniczenie w procesie formułowania i realizowania polityki zagranicznej, w szczególności wypracowywanie koncepcji, proponowanie rozwiązań i zgłaszanie inicjatyw w zakresie właściwości merytorycznej, a także przygotowywanie projektów m.in. programów, planów, analiz, opinii, wniosków.

Ustalono, że Instytut nie wypracował systemu monitoringu i ewaluacji efektywności swojej działalności, mimo iż dysponował odpowiednimi narzędziami, w tym przede wszystkim gromadził recenzje prasowe oraz dane liczbowe dotyczące frekwencji organizowanych przedsięwzięć.

W ocenie NIK istnieje konieczność dalszego rozwoju powyższych narzędzi oraz wdrożenia praktyki planowania szczegółowych celów działalności w zakresie dyplomacji publicznej i kulturalnej oraz mierników ich osiągnięcia.

Brak powyższych celów i mierników działań promocyjnych, zdaniem NIK, uniemożliwia jednoznaczne określenie wpływu działalności Instytutu na budowę wizerunku Polski jako kraju o bogatym dziedzictwie kulturowym, a także nie pozwala na zwymiarowanie efektów

działalności promocyjnej i w konsekwencji uniemożliwia dokonanie oceny skuteczności zrealizowanych przez Instytut zadań.

Przedstawiając Pani Dyrektor powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

- 1) pełną realizację zadań merytorycznych, uwzględniających wytyczne Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
- 2) sporządzanie planów i sprawozdań z działalności Instytutu zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 3) prowadzenie ewidencji księgowej w sposób umożliwiający przypisanie kosztów do realizowanych zadań merytorycznych,
- 4) rozważenie opracowania wieloletniego programu działalności Instytutu, formułującego szczegółowe cele oraz mierniki, służące ocenie efektywności i skuteczności podejmowanych działań.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się o przedstawienie przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.